# Skatteutskottets betänkande

## 1983/84:15

**om förlustavdrag efter ägarskifte (prop. 1983/84:63)**

### Sammanfattning

I detta betänkande tillstyrker utskottet de förslag om ändringar i reglerna om förlustavdrag som har lagts fram i proposition 1983/84:63 på grundval av ett förslag från 1980 års företagsskattekommitté.

I en reservation yrkar m-ledamöterna bifall till den motion som väckts i ärendet rörande två detaljfrågor.

### Propositionen

Regeringen (finansdepartementet) föreslår i proposition 1983/84:63 att riksdagen antar vid propositionen fogade förslag till

1. lag om ändring i lagen (1960:63) om rätt till förlustutjämning vid taxering för inkomst,
2. lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370),
3. lag om ändring i lagen (1974:990) om den skattemässiga behandlingen med anledning av övergång från aktiebolag till annan företagsform, m. m.

I propositionen läggs fram förslag om ändringar i aktiebolags och ekonomiska föreningars rätt till förlustavdrag efter ägarskifte. Enligt nuvarande spärregel, som omfattar s.k. familjebolag, kan även ganska små förändringar på ägarsidan inverka på möjligheten till förlustavdrag. I propositionen föreslås att spärregeln mjukas upp så att ägarbyten blir tillåtna i betydligt större utsträckning än vad som nu är fallet utan att rätten till förlustavdrag går förlorad. Samtidigt utvidgas spärregeln till att omfatta alla företag som utgör fåmansföretag enligt 35 § 1 a mom. sjunde stycket a kommunalskattelagen (1928:370).

Propositionen innehåller vidare ett förslag om en spärregel för företag som inte är fåmansföretag. Denna nya spärregel tar sikte på förvärv av aktier i skalbolag. Med skalbolag avses i princip ett bolag som inte bedriver någon verksamhet och som därför saknar verkligt och särskilt värde för förvärvaren. Enligt förslaget kan skalbolaget gå miste om rätten till förlustavdrag om dess aktier övergår till ny ägare.

I propositionen föreslås slutligen att ekonomiska föreningar, sparbanker och jordbrukets kreditkassor skall kunna behålla sina förlustavdrag även efter fusion. Sådana regler saknas f.n.

De föreslagna bestämmelserna om aktiebolags och ekonomiska föreningars rätt till förlustavdrag efter ägarskifte skall tillämpas första gången vid prövning av förlustavdrag vid 1985 års taxering. Rätten till förlustavdrag

efter fusion mellan ekonomiska föreningar m.fl. införs redan fr.o.m. 1984 års taxering.

Förslagen föranleder redaktionella ändringar bl. a. i två lagrum i kommunalskattelagen (1928:370). Propositionen behandlas i denna del i utskottets betänkande 1983/84:13.

De nu aktuella lagförslagen har följande lydelse.

## 1 Förslag till
## Lag om ändring i lagen (1960:63) om rätt till förlustutjämning vid taxering för inkomst

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1960:63) om rätt till förlustutjämning vid taxering för inkomst[1]

*dels* att 11 § skall upphöra att gälla,

*dels* att nuvarande 9 och 10 §§ skall betecknas 10 respektive 11 §,

*dels* att rubriken till lagen samt 5, 8, nya 10 och nya 11 §§ skall ha nedan angivna lydelse,

*dels* att i lagen skall införas en ny paragraf, 9 §, av nedan angivna lydelse.

### Lag om förlustavdrag

| *Nuvarande lydelse* | *Föreslagen lydelse* |
|---|---|
| 5 § | |
| Skattskyldig, som önskar *erhålla* förlustavdrag, *har att därom* framställa yrkande. Om tid och sätt för framställande av sådant yrkande gäller vad i taxeringslagen i allmänhet *är stadgat* om yrkanden beträffande skattskyldigs taxering. | Skattskyldig, som önskar *få* förlustavdrag, *skall* framställa yrkande *om detta*. Om tid och sätt för framställande av sådant yrkande gäller vad i taxeringslagen *(1956:623)* i allmänhet *föreskrivs* om yrkanden beträffande skattskyldigs taxering. |
| Det åligger den skattskyldige att *visa ej mindre förhandenvaron av de förutsättningar, som för honom grunda rätt till förlustavdrag, än även befogenheten i övrigt av det yrkade avdraget.* | Det åligger den skattskyldige att *lämna erforderliga upplysningar om förutsättningarna för förlustavdraget. Uppgifterna skall lämnas på särskild blankett enligt formulär som riksskatteverket fastställer.* |
| 8 § | |
| *Om aktierna i aktiebolag eller andelarna i ekonomisk förening vid ingången av förluståret eller utgången av det beskattningsår, för vilket taxering skall ske, till huvudsaklig del ägdes eller på därmed jämförligt sätt – direkt eller genom förmedling av juridisk person – innehades av en fysisk person eller ett fåtal fysiska personer, må vid sagda taxering förlustavdrag ej medgivas med mindre samtliga eller så gott som samtliga aktier eller andelar vid nämnda båda tillfällen ägdes eller på angivet sätt innehades av samma fysiska person eller personer samt under förutsätt-* | *Ett aktiebolag, som är fåmansföretag vid ingången av förluståret (ingångsdagen) eller vid utgången av det beskattningsår för vilket taxering skall ske (utgångsdagen), har inte rätt till förlustavdrag om*<br>*1. aktier med mer än hälften av röstetalet i bolaget på utgångsdagen ägs av en person som på ingångsdagen inte ägde aktier med så stor andel i röstetalet eller*<br>*2. aktier med mer än hälften av röstetalet i bolaget på utgångsdagen ägs av två eller flera personer som inte ägde dessa aktier på ingångsdagen.*<br>*Aktier som förvärvats genom emis-* |

[1] Senaste lydelse av lagens rubrik 1978:53.

*Nuvarande lydelse*

*ning tillika, då fråga är om två eller flera aktie- eller andelsägare, att envar av dessa ägde eller innehade ungefärligen lika stor andel i aktie- eller andelskapitalet vid det ena som vid det andra tillfället. Hinder för förlustavdrag möter dock ej, där skiljaktighet i ägareförhållandena betingas av att aktierna eller andelarna genom arv, testamente eller bodelning övergått å annan fysisk person eller andra fysiska personer.*

*Föreslagen lydelse*

*sion med lika rätt för aktieägarna anses vid tillämpning av första stycket 2 ha ägts vid den tidpunkt då aktieägaren förvärvade de aktier som utgör grunden för hans förvärv genom emissionen.*

*Med ägare till aktier avses fysisk person som – direkt eller genom förmedling av juridisk person – äger eller på därmed jämförligt sätt innehar aktierna.*

*Vid bedömningen av ägarförhållandena i ett bolag skall*

*1. den som är aktieägare på ingångsdagen och samtliga närstående till denne anses som en enda ägare och*

*2. aktier, som förvärvats av någon som såväl på ingångsdagen som vid förvärvstillfället var företagsledare i bolaget, anses ha ägts av denne även på ingångsdagen.*

*Som närstående räknas föräldrar, far- och morföräldrar, make, avkomling eller avkomlings make samt syskon eller syskons make eller avkomling. Med make avses även efterlevande make och med avkomling även styvbarn och fosterbarn. Förhållandena vid förvärvstillfället är avgörande för om en person skall anses som närstående.*

*Har bolaget inte bedrivit någon verksamhet på ingångsdagen får rätten till förlustavdrag bedömas med hänsyn till ägarförhållandena vid den tidpunkt under förluståret då verksamheten påbörjades.*

*Vad som sägs om aktiebolag och aktier i sådana bolag gäller också beträffande ekonomiska föreningar och andelar i sådana föreningar.*

*Beteckningarna fåmansföretag och företagsledare i fåmansföretag har den betydelse som anges i 35 § 1 a mom. sjunde stycket a) samt åttonde stycket kommunalskattelagen (1928:370).*

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

9 §

*Förvärvar en juridisk person – direkt eller genom förmedling av dotterföretag – aktier i sadan omfattning att förvärvaren får ett bestämmande inflytande i ett aktiebolag, går aktiebolaget miste om rätten till avdrag för förlust som uppkommit före förvärvet om det inte är uppenbart att förvärvaren genom förvärvet far en tillgång av verkligt och särskilt värde med hänsyn till dennes rörelse eller kapitalförvaltning. Vad nu sagts gäller dock inte i fråga om aktiebolag som enligt 35 § 1 a mom. sjunde stycket a) kommunalskattelagen (1928:370) utgör fåmansföretag.*

*Den som äger eller på därmed jämförligt sätt innehar aktier med mer än hälften av röstetalet i bolaget anses ha ett bestämmande inflytande i detta.*

*Vad som sägs om aktiebolag och aktier i sådana bolag gäller också beträffande ekonomiska föreningar och andelar i sådana föreningar.*

9 §

Har bolag (dotterbolag) genom fusion enligt *174 § 1 mom. lagen den 14 september 1944 om aktiebolag* upplösts och uppgått i annat bolag (moderbolag), äger moderbolaget samma rätt till förlustavdrag, som – om fusionen ej skett – tillkommit dotterbolaget. *Därest aktierna i* moderbolaget vid utgången av beskattningsåret eller *aktierna i* dotterbolaget vid ingången av förluståret *till huvudsaklig del ägdes eller på därmed jämförligt sätt innehades – direkt eller genom förmedling av juridisk person – av en fysisk person eller ett fåtal fysiska personer*, skall vad *nyss* sagts *angående moderbolags* rätt att utnyttja *dotterbolags* förlustavdrag gälla endast *därest* moderbolaget *jämväl* vid *sistnämnda tidpunkt* ägde mer än nio tiondelar av *aktiekapitalet* i dotterbolaget.

10 §

Har *ett* bolag (dotterbolag) genom fusion enligt *14 kap. 8 § lagen (1975:1385) om aktiebolag* upplösts och uppgått i *ett* annat bolag (moderbolag), äger moderbolaget samma rätt till förlustavdrag som – om fusionen ej skett – *skulle ha* tillkommit dotterbolaget.

*Om* moderbolaget vid utgången av beskattningsåret eller *om* dotterbolaget vid ingången av förluståret *var ett fåmansföretag*, skall vad *i första stycket* sagts *om moderbolagets* rätt att utnyttja *dotterbolagets* förlustavdrag gälla endast *för det fall att* moderbolaget vid *ingången av förluståret* ägde mer än nio tiondelar av *aktierna* i dotterbolaget.

*Har genom fusion enligt 96 § lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar en kooperativ förening (överlåtande förening) upplösts och uppgått i en*

| *Nuvarande lydelse* | *Föreslagen lydelse* |
|---|---|
| *Ägdes eller innehades på sätt nyss sagts aktierna i moderbolaget vid utgången av beskattningsåret av en fysisk person eller ett fåtal fysiska personer, skall såsom förutsättning för förlustavdragets utnyttjande jämväl gälla, att denna person eller dessa personer ägde eller innehade samtliga eller så gott som samtliga aktier i moderbolaget jämväl vid ingången av dotterbolagets ifrågavarande förlustår. Är i fall, som sist sagts, fråga om två eller flera aktieägare, kräves ytterligare att envar av dessa ägde eller innehade ungefärligen lika stor andel i aktiekapitalet vid det ena som vid det andra av sistnämnda båda tillfällen. Hinder för förlustavdragets utnyttjande möter dock ej, där skiljaktighet i ägareförhållandena betingats av att aktierna genom arv, testamente eller bodelning övergått å annan fysisk person eller andra fysiska personer.* | *annan sådan förening (övertagande förening), äger den övertagande föreningen samma rätt till förlustavdrag som – om fusionen ej skett – skulle ha tillkommit den överlåtande föreningen.*<br>*Vad i tredje stycket sagts gäller även vid fusion enligt 78 § lagen (1955:416) om sparbanker samt vid fusion enligt 87 § lagen (1956:216) om jordbrukskasserörelsen.*<br>*Beteckningarna kooperativ förening och fåmansföretag har den betydelse som anges i punkt 12 av anvisningarna till 29 § respektive 35 § 1 a mom. sjunde stycket a) kommunalskattelagen (1928:370).* |
| 10 §[2]<br>*Sker* genom dom *av regeringsrätten eller kammarrätt eller genom beslut av länsrätt eller den mellankommunala skatterätten ändring i taxering* till statlig eller kommunal inkomstskatt *av beskaffenhet* att *inverka på* rätten till förlustavdrag eller *på* beräkningen av *storleken av sådant avdrag, må – utan avseende å att laga kraft åkommit* taxering, vid vilken förlustavdraget utnyttjats eller *ägt* utnyttjas – *besvär, under yrkande om den ändring i sistnämnda taxering som föranledes av förenämnda dom eller beslut, anföras av* skattskyldig, taxeringsintendent och, *såvitt angår* taxering till kommunal inkomstskatt, *vederbörande kommun.* | 11 §<br>*Ändras* genom dom *taxeringen* till statlig eller kommunal inkomstskatt *på sådant sätt* att rätten till förlustavdrag eller beräkningen av *avdragets storlek påverkas, får annan* taxering, vid vilken förlustavdraget utnyttjats eller *hade kunnat* utnyttjas, *överklagas även om denna taxering vunnit laga kraft. I besvären får endast sådana ändringar yrkas som föranleds av domen. Rätt att överklaga har* skattskyldig, taxeringsintendent och, *i fråga om* taxering till kommunal inkomstskatt, *kommunen.* |
| Besvären *skola* anföras av skattskyldig eller kommun inom sex månader och av taxeringsintendent inom åtta månader från den dag *besvärsgrundande dom eller beslut* meddelades. | Besvären *skall* anföras av skattskyldig eller kommun inom sex månader och av taxeringsintendent inom åtta månader från den dag *då domen* meddelades. |

[2] Senaste lydelse 1979:178.

| *Nuvarande lydelse* | *Föreslagen lydelse* |
|---|---|
| *Enligt denna paragraf anförda besvär må ej företas till avgörande*, förrän den taxering, som *med förenämnda dom eller beslut avses*, slutligt avgjorts. | *Besvären får inte avgöras* förrän den taxering som *domen avser* slutligt avgjorts. |
| I fråga om besvär, som här avses, skall *vad i* 103 och 104 §§ taxeringslagen *stadgas äga motsvarande tillämpning. Jämväl* i övrigt *skola*, där *ej* annat framgår av *vad i* denna lag *sägs*, taxeringslagens föreskrifter *äga motsvarande tillämpning.* | I fråga om besvär, som här avses, skall 103 och 104 §§ taxeringslagen *(1956:623) tillämpas. Även* i övrigt *skall*, där *inte* annat framgår av denna lag, taxeringslagens föreskrifter *tillämpas.* |
| 11 §[1] | |
| *Regeringen äger utfärda för tillämpning av denna lag erforderliga föreskrifter.* | |

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1984 och tillämpas första gången vid prövning av förlustavdrag vid 1985 års taxering. Därvid iakttas dock följande.

1. De nya bestämmelserna i 10 § tredje – femte styckena tillämpas redan vid 1984 års taxering.

2. I fråga om företag, som vid tillämpning av äldre bestämmelser i 8 § skulle ha haft rätt till förlustavdrag om den 31 december 1983 varit utgångsdag, skall den 1 januari 1984 betraktas som ingångsdag om detta är till fördel för företaget.

3. I fråga om moderbolag som den 31 december 1983 ägt mer än 90 % av aktierna i ett dotterbolag skall vad som sägs i det nya andra stycket av 10 § om kvalificerat ägarförhållande vid ingången av förluståret inte gälla om varken moderbolaget vid ikraftträdandet eller dotterbolaget vid ingången av förluståret var sådant företag som anges i 8 § i dess äldre lydelse.

[1] Senaste lydelse 1978:53.

## 3 Förslag till Lag om ändring i lagen (1974:990) om den skattemässiga behandlingen med anledning av övergång från aktiebolag till annan företagsform, m.m.

Härigenom föreskrivs att i 8 § lagen (1974:990) om den skattemässiga behandlingen med anledning av övergång från aktiebolag till annan företagsform, m.m. orden "förordningen (1960:63) om rätt till förlustutjämning vid taxering för inkomst" skall bytas ut mot "lagen (1960:63) om förlustavdrag".

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1984.

## Motion

I den med anledning av propositionen väckta motionen 1983/84:251 av Knut Wachtmeister m. fl. (m) yrkas

1. att riksdagen ger regeringen till känna vad som anförs i motionen beträffande ytterligare uppmjukning av reglerna för förlustavdrag,

2. att riksdagen avslår förslaget rörande spärregel för flermansägda företag,

3. att riksdagen avskaffar de särskilda bestämmelser som gäller rätten till avdrag för förlust för aktiebolag och ekonomiska föreningar som avyttrat sin verksamhet till det allmänna.

## Utskottet

Aktiebolag och ekonomiska föreningar har – i likhet med fysiska personer – rätt att avräkna ett underskott, som inte har kunnat utnyttjas vid ett års taxering, vid senare års taxeringar. Möjligheterna till ett sådant förlustavdrag kvarstår i dessa fall under en tioårsperiod. För att motverka möjligheterna till handel med förlustbolag gäller dock vissa särskilda begränsningar för s. k. familjebolag, dvs. bolag där aktierna till huvudsaklig del (70–75 %) ägs av en person eller ett fåtal personer. För sådana bolag föreligger rätt till förlustavdrag endast om samtliga eller så gott som samtliga aktier i bolaget ägdes av samma personer såväl vid ingången av förluståret som vid utgången av det beskattningsår då förlustavdraget skall utnyttjas. Detta innebär att även små förändringar på ägarsidan kan medföra att rätten till förlustavdrag går förlorad.

Förslagen i propositionen, som grundar sig på ett betänkande från 1980 års företagsskattekommitté (Ds Fi 1983:1), innebär bl. a. att spärren för familjebolag mjukas upp. Avdragsförbudet skall inträda endast i två speciella situationer nämligen om det bestämmande inflytandet i bolaget

förvärvats av en person som inte tidigare hade sådant inflytande eller om aktier med mer än hälften av röstetalet bytt ägare. Vid bedömningen av dessa frågor skall närstående personer betraktas såsom en enda person. Vidare föreslås att en företagsledare under vissa förutsättningar skall kunna förvärva ett obegränsat antal aktier utan att avdragsrätten går förlorad.

Propositionen innebär å andra sidan att den nya spärren skall omfatta inte endast familjebolag utan även andra fåmansföretag, dvs. aktiebolag och ekonomiska föreningar i vilka aktierna eller andelarna till övervägande del (mer än 50 %) ägs eller innehas – direkt eller genom förmedling av juridisk person – av en fysisk person eller ett fåtal fysiska personer.

I övrigt innebär propositionen bl. a. en särskild spärr som riktar sig mot överlåtelser av flermansägda s. k. skalbolag. Med skalbolag avses bolag som inte driver någon egentlig verksamhet och som saknar reella tillgångar men har outnyttjade förlustavdrag. Enligt förslaget kan sådana bolag förlora rätten till förlustavdrag om aktier i bolaget överlåts i viss omfattning.

Knut Wachtmeister m. fl. (m) yrkar i motion 251 att företagsskattekommittén får i uppdrag att överväga ytterligare uppmjukningar av spärreglerna och att se över de begränsningar som propositionen innebär i fråga om närståendes förvärv (yrkande 1). Vidare yrkas avslag på propositionen i vad avser spärregeln mot överlåtelser av skalbolag (yrkande 2).

Som anförs i propositionen går de nuvarande spärreglerna för familjeföretag längre än som är motiverat av syftet att förhindra handel med förlustavdrag, och reglerna har också medfört praktiska tillämpningsproblem. Förslagen i propositionen innebär att aktieöverlåtelser i familjebolag blir möjliga i betydligt större utsträckning än f. n. För att det grundläggande syftet med reglerna skall kunna upprätthållas medför de nya reglerna bl. a. att närståendes förvärv och innehav av aktier måste bedömas gemensamt. Utskottet har för sin del inte något att erinra mot propositionen i dessa delar och inte heller mot att reglerna i fortsättningen kommer att omfatta även andra fåmansföretag än familjebolag.

Bred enighet torde råda om att man bör förhindra att förlustavdrag går i handel i form av skalbolag. Förslaget om en särskild spärr för flermansägda bolag avser endast att träffa överlåtelser i sådana fall, och några särskilda olägenheter med de regler som föreslås i propositionen har inte påvisats i motionen.

Med det anförda tillstyrker utskottet propositionen i angivna delar och avstyrker yrkande 2 i motionen. Beträffande yrkande 1 i motionen vill utskottet endast tillägga att motionärerna inte har anvisat några möjligheter till ytterligare förenklingar och att erfarenheterna av de nya reglerna bör avvaktas innan nya initiativ tas i dessa frågor. Utskottet avstyrker motionen även i denna del.

Mot de delar av propositionen som utskottet inte har berört i det föregående har utskottet inte något att erinra.

En annan fråga som tas upp i motionen är det särskilda förbud som

infördes 1979 mot förlustavdrag m. m. för aktiebolag och ekonomiska föreningar som helt eller till huvudsaklig del har avyttrat sin verksamhet till det allmänna (SkU 1979/80:13 – "lex Kockum"). Yrkande 3 i motionen innebär att denna lagstiftning upphävs.

Den angivna lagstiftningen avsåg framför allt den situationen att staten av sysselsättningspolitiska eller andra skäl övertog ett konkurshotat företags verksamhet och skulderna i företaget och syftade till att förhindra att företaget därefter skulle kunna tillgodoföra sig avdrag för tidigare förluster. Lagstiftningen hade provisorisk karaktär. Enligt vad utskottet uttalade 1979 borde förlustutjämningsreglerna bli föremål för en allsidig översyn med syfte att begränsa möjligheterna till missbruk och andra otillfredsställande effekter. 1980 års företagsskattekommitté har med anledning härav funnit att skäl för lagstiftningen alltjämt föreligger. Hithörande frågor har inte tagits upp i propositionen.

Vad utskottet avsåg med sitt uttalande 1979 var att förlustutjämningsreglerna i vissa hänseenden kan anses alltför vittgående och att det även i andra liknande situationer kan ifrågasättas om förlustavdrag är motiverat. Utskottet vidhåller denna uppfattning och avstyrker motionen även i denna del.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen med avslag på motion 1983/84:251 yrkandena 2 och 3 och med bifall till proposition 1983/84:63 antar de vid propositionen fogade förslagen till
   a) lag om ändring i lagen (1960:63) om rätt till förlustutjämning,
   b) lag om ändring i lagen (1974:990) om den skattemässiga behandlingen med anledning av övergång från aktiebolag till annan företagsform,
2. att riksdagen avslår motion 1983/84:251 yrkande 1.

Stockholm den 1 december 1983

På skatteutskottets vägnar
RUNE CARLSTEIN

*Närvarande:* Rune Carlstein (s), Knut Wachtmeister (m), Valter Kristenson (s), Stig Josefson (c), Olle Westberg (s), Hagar Normark (s), Bo Lundgren (m), Ingemar Hallenius (c), Bo Forslund (s), Egon Jacobsson (s)*, Karl Björzén (m)*, Kjell Johansson (fp), Anna Lindh (s), Ewy Möller (m) och Erkki Tammenoksa (s).

* Ej närvarande vid justeringen.

## Reservation

Knut Wachtmeister, Bo Lundgren, Karl Björzén och Ewy Möller (alla m) anser

*dels* att utskottets yttrande fr. o. m. s. 9 "Som anförs" bort ha följande lydelse:

Som anförs i propositionen går de nuvarande spärreglerna för familjeföretag längre än som är motiverat av syftet att förhindra handel med förlustavdrag, och reglerna har också medfört praktiska tillämpningsproblem.

Enligt propositionen blir det möjligt att överlåta aktier i familjebolag i större utsträckning än f. n. utan att bolaget förlorar sin rätt till förlustavdrag. Samtidigt innebär förslaget nya svårigheter. Olika närstående personers förvärv och innehav av aktier måste i fortsättningen bedömas gemensamt. Av de exempel som lämnas i propositionen framgår att detta kan komma att medföra avsevärda praktiska problem såväl för aktieägarna och bolagen som för de tillämpande myndigheterna. Härtill kommer att regler av denna art bör undvikas också av principiella skäl. Förslaget medför nämligen att olika aktieägares privata förhållanden kan få avgörande ekonomisk betydelse för andra aktieägare och att enskilda aktieägares berättigade krav på integritet inte kan beaktas vare sig av andra aktieägare eller av myndigheterna.

Enligt utskottets uppfattning innebär propositionen trots allt förbättringar för familjeföretagen och deras aktieägare, jämfört med det läge som nu råder. Utskottet finner därför att propositionen tills vidare bör godtas i vad avser dessa förslag. Som anförs i motionen bör emellertid reglerna om närståendes aktieförvärv ses över för att i möjligaste mån eliminera sådana problem som utskottet nyss har antytt och undanröja ej sakligt motiverade hinder mot överlåtelser och förvärv av aktier.

Med det anförda tillstyrker utskottet propositionen i vad avser familjeföretagen och utredningsyrkandet i motionen.

Utskottet tillstyrker också att reglerna i fortsättningen kommer att omfatta även andra fåmansföretag än familjebolag.

Den särskilda spärren för s. k. skalbolag torde – som framhållits vid remissbehandlingen – få en mycket begränsad räckvidd. Den regel som föreslås i propositionen är nämligen avsedd endast för andra företag än fåmansbolag, och förlustavdragsreglerna innehåller f. n. över huvud taget inte någon spärr mot överlåtelser av aktier i sådana bolag. Behovet av ett avdragsförbud i dessa fall och effekterna av den föreslagna spärren är enligt utskottets uppfattning inte tillräckligt analyserat. Det bör framhållas att begränsningar i fråga om flermansägda företags möjligheter till förlustutjämning och möjligheterna till överlåtelse av aktier i sådana företag inte bör genomföras utan starka skäl. Därtill kommer att det förslag om sådana begränsningar som nu läggs fram i propositionen kan försvåra möjligheterna till angelägna rationaliseringar och rekonstruktioner. Utskottet tillstyrker

således yrkande 2 i motionen och avstyrker propositionen i denna del.

En annan fråga som tas upp i motionen är det särskilda förbud som infördes 1979 mot förlustavdrag m. m. för aktiebolag och ekonomiska föreningar som helt eller till huvudsaklig del har avyttrat sin verksamhet till det allmänna (SkU 1979/80:13 – "lex Kockum"). Yrkande 3 i motionen innebär att denna lagstiftning upphävs.

Den angivna lagstiftningen avsåg framför allt den situationen att staten av sysselsättningspolitiska eller andra skäl övertog ett konkurshotat företags verksamhet och skulderna i företaget och syftade till att förhindra att företaget därefter skulle kunna tillgodoföra sig avdrag för tidigare förluster. Lagstiftningen, som hade provisorisk karaktär, kritiserades redan från början på grund av sina retroaktiva effekter och för de betydande ekonomiska konsekvenser som lagstiftningen medförde i strid mot grunderna för det avtal som förhandlats fram mellan staten och det företag som berördes av lagstiftningen. Kritiken gick också ut på att lagen kunde medföra hinder mot strukturrationaliseringen och få andra svårbedömbara effekter för näringslivet.

När lagstiftningen genomfördes var avsikten att de nya reglerna skulle bli föremål för en allsidig översyn av 1980 års företagsskattekommitté, men kommittén har underlåtit att gå in närmare på denna fråga. Kritiken kvarstår således fortfarande obesvarad, och mot den angivna bakgrunden saknas enligt utskottets uppfattning skäl att bevara ett provisorium som helt bryter mot annars vedertagna principer för förlustutjämningsreglerna. Utskottet tillstyrker därför motionen även i denna del. Ändringarna bör tillämpas endast på förhållanden efter ikraftträdandet så att företag, som genom 1979 års lagstiftning förlorat rätten till förlustavdrag, inte åter blir berättigade till avdrag för dessa förluster i gången tid.

*dels* att utskottet bort hemställa

1. att riksdagen med bifall till motion 1983/84:251 yrkande 2 och avslag på proposition 1983/84:63 i motsvarande del samt med bifall till propositionen i övrigt och till yrkande 3 i motionen *dels* antar de vid propositionen fogade förslagen till
   a) lag om ändring i lagen (1960:63) om rätt till förlustutjämning med de ändringarna att 9 § utgår ur förslaget, att 10 och 11 §§ i förslaget betecknas 9 och 10 §§ samt att ingressen, 3 § och ikraftträdandebestämmelserna erhåller följande såsom reservanternas förslag betecknade lydelse:

Ingressen

*Utskottets förslag*

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1960:63) om rätt till förlustutjämning vid taxering för inkomst

*dels* att 11 § skall upphöra att gälla,

*dels att nuvarande 9 och 10 §§ skall betecknas 10 respektive 11 §,*

*dels* att rubriken till lagen samt 5, *8, nya 10 och nya 11* §§ skall ha nedan angivna lydelse,

*dels att i lagen skall införas en ny paragraf, 9 §, av nedan angivna lydelse.*

*Reservanternas förslag*

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1960:63) om rätt till förlustutjämning vid taxering för inkomst

*dels* att 11 § skall upphöra att gälla,

*dels* att rubriken till lagen samt *3 §,* 5 § *och 8–10* §§ skall ha nedan angivna lydelse.

3 §

*Nuvarande lydelse*

Förlustavdrag må – – – – – – – – – kommunal inkomstskatt.
Rätten till – – – – – – – – – – skattepliktig inkomst.
Har skattskyldig – – – – – – – – – eller tidigare.
Har skattskyldig – – – – – – – – – att hänföra.
*Avdrag enligt denna lag är icke medgivet för förlust som uppkommit före eller i samband med sådana företagsöverlåtelser som avses i punkt 6 av anvisningarna till 20 § kommunalskattelagen (1928:370).*

*Reservanternas förslag*

Ikraftträdandebestämmelserna

*Utskottets förslag*

Denna lag – – – – – – – – – – dock följande.

1. De nya bestämmelserna i *10* § tredje–femte styckena tillämpas redan vid 1984 års taxering.

2. I fråga – – – – – – – – – – för företaget.

3. I fråga om moderbolag som den 31 december 1983 ägt mer än 90 % av aktierna i ett dotterbolag skall vad som sägs i *det nya* andra stycket av *10* § om kvalificerat ägarförhållande vid ingången av förluståret inte gälla om varken moderbolaget vid ikraftträdandet eller dotterbolaget vid ingången av förluståret var sådant företag som anges i 8 § i dess äldre lydelse.

*Reservanternas förslag*

1. De nya bestämmelserna i 9 § tredje–femte styckena tillämpas redan vid 1984 års taxering.

3. I fråga om moderbolag som den 31 december 1983 ägt mer än 90 % av aktierna i ett dotterbolag skall vad som sägs i andra stycket av 9 § om kvalificerat ägarförhållande vid ingången av förluståret inte gälla om varken moderbolaget vid ikraftträdandet eller dotterbolaget vid ingången av förluståret var sådant företag som anges i 8 § i dess äldre lydelse.

*4. Äldre bestämmelser i 3 § gäller fortfarande i fråga om förhållanden*

*Utskottets förslag* *Reservanternas förslag*

*som hänför sig till tid för ikraftträdandet.*

b) lag om ändring i lagen (1974:990) om den skattemässiga behandlingen med anledning av övergång från aktiebolag till annan företagsform,

*dels* antar följande

## 1. Förslag till Lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370)

Härigenom föreskrivs i fråga om kommunalskattelagen (1928:370) att 46 § 1 mom. sista stycket, punkt 6 av anvisningarna till 20 § och punkt 3 sista stycket av anvisningarna till 36 § skall upphöra att gälla.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1984 och tillämpas första gången vid 1984 års taxering. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om förhållanden som hänför sig till tid före ikraftträdandet.

## 2. Förslag till Lag om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt

Härigenom föreskrivs att 4 § 1 mom. sista stycket lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt skall upphöra att gälla.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1984 och tillämpas första gången vid 1984 års taxering. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om förhållanden som hänför sig till tid före ikraftträdandet.

2. att riksdagen med bifall till motion 1983/84:251 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.